

ประเด็นการเมือง ฉบับที่ E50		24 ต.ค.68	วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น ปฏิวัติประเทศไทย	ปฏิวัติประเทศไทย: กฎหมายใหม่พลิกเกมแก้รัฐธรรมนูญ		
ประเด็นสำคัญ	- การเปลี่ยนแปลงสำคัญใน พ.ร.บ.ประชามติ ฉบับที่ 2 - ผลกระทบต่อกระบวนการแก้ไขรัฐธรรมนูญ - ตารางเวลาสำคัญในกระบวนการแก้ไขรัฐธรรมนูญ - บทบัญญัติรัฐธรรมนูญว่าด้วยประชามติ - วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ประชามติกับความคุ้มค่าทางการเมือง - ตารางเปรียบเทียบมุมมองต่อประชามติ - ประชามติ: กระแสสังคมหรือกลไกทางการเมือง - บทเรียนจากประชามติในอดีต - กลไกการได้มาของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญกับสมาชิกวุฒิสภา - ประชามติแก้รัฐธรรมนูญที่กำลังจะมาถึง - ผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมือง - พลวัตทางการเมืองและท่าทีของพรรคการเมือง - ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านความมั่นคง		

ปฏิวัติประเทศไทย: กฎหมายใหม่พลิกเกมแก้รัฐธรรมนูญ

วิเคราะห์ผลกระทบทางความมั่นคงจาก พ.ร.บ.ประชามติ ฉบับที่ 2 ที่เปิดทางประชามติวันเดียวกับการเลือกตั้ง

พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2568 ซึ่งมีผลบังคับใช้ในวันที่ 22 ตุลาคม 2568 ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงสำคัญในกระบวนการประชาธิปไตยของไทย โดยมีการปรับเปลี่ยน 3 ประการหลัก ได้แก่ (1) การเปิดทางให้จัดทำประชามติในวันเดียวกับการเลือกตั้ง (2) การปรับเกณฑ์การนับคะแนนจากเสียงข้างมากสองชั้นเป็นเสียงข้างมากธรรมดา และ (3) การขยายวิธีการออกเสียงให้หลากหลายขึ้น การแก้ไขดังกล่าวมีผลกระทบสำคัญต่อความมั่นคงทางการเมืองและกระบวนการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่กำลังดำเนินการอยู่

ที่มาและความสำคัญ ราชกิจจานุเบกษาได้เผยแพร่พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2568 เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2568 โดยมีผลบังคับใช้ในวันถัดจากวันประกาศ คือ

วันที่ 22 ตุลาคม 2568 การแก้ไขกฎหมายฉบับนี้เกิดขึ้นท่ามกลางบริบททางการเมืองที่มีความพยายามในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ 2560 เพื่อจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในวาระการเมืองไทยปัจจุบัน

การเปลี่ยนแปลงสำคัญใน พ.ร.บ.ประชามติ ฉบับที่ 2

1. **การจัดประชามติพร้อมวันเลือกตั้ง** การแก้ไขครั้งนี้เปิดทางให้สามารถกำหนดวันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงจากกฎหมายเดิมที่กำหนดให้ต้องจัดแยกต่างหาก โดยมีผลประโยชน์ดังนี้ **ลดภาระงบประมาณแผ่นดิน** จากเดิมที่ต้องใช้งบประมาณประมาณ 6,000 ล้านบาทต่อครั้ง **ลดภาระของประชาชนที่ไม่ต้องเดินทางมาใช้สิทธิหลายครั้ง** รวมถึงการเพิ่มอัตราการมีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องจากประชาชนสามารถใช้สิทธิได้ในคราวเดียวกัน

2. **การปรับเกณฑ์การนับคะแนน** มีการปรับเปลี่ยนจากระบบ "เสียงข้างมากสองชั้น" ที่กำหนดให้ต้องมีผู้มาใช้สิทธิเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง และมีคะแนนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิ มาเป็นระบบ "เสียงข้างมากธรรมดา" ที่ใช้เพียงเสียงข้างมากของผู้มาใช้สิทธิ โดยมีเงื่อนไขว่าคะแนนเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนในช่องไม่แสดงความเห็น

3. **การขยายวิธีการออกเสียง** นอกจากการใช้บัตรกระดาษแบบเดิม กฎหมายใหม่เปิดทางให้ กกต. กำหนดรูปแบบอื่นๆ ในการออกเสียงประชามติได้ ซึ่งอาจรวมถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในอนาคต การวิเคราะห์ผลกระทบด้านความมั่นคง

ผลกระทบต่อกระบวนการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

การแก้ไข พ.ร.บ.ประชามติ ฉบับนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการแก้ไขรัฐธรรมนูญ 2560 ที่กำลังดำเนินการอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ 9/2568 กำหนดให้ต้องมีการทำประชามติ 3 ครั้ง (แต่สามารถรวมครั้งที่ 1 และ 2 ได้) การที่สามารถจัดประชามติพร้อมกับวันเลือกตั้งจะช่วยให้กระบวนการแก้ไขรัฐธรรมนูญสามารถดำเนินการได้ภายในกรอบเวลาที่กำหนด

ตารางเวลาสำคัญในกระบวนการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

กำหนดการ	รายละเอียด	
15 - 20 ธ.ค. 2568	กำหนดการลงมติร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญในวาระที่ 3	 คาดใช้เวลา 3 ปี ร่างรัฐธรรมนูญใหม่ ตั้งกกก.ศึกษาแนวทางทำประชามติ สรุปปรับปรุงความเห็น เสนอครม. กกต. ทำประชามติ ใช้เวลา 90-120 วัน ครม. เสนอสภาแก้ไขรัฐธรรมนูญ ม. 256 (เพิ่มหมวดจัดการร.บ.ใหม่) แต่งตั้งส.ส.ร. ร่างรัฐธรรมนูญใหม่
30 ธ.ค. 2568	วันสุดท้ายที่นายกรัฐมนตรีและ กกต. ประกาศให้ทำประชามติ	
29 มี.ค. 2569	กำหนดการเลือกตั้งและประชามติ (คาดการณ์)	

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญว่าด้วยประชามติ

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับการออกเสียง ประชามติ	
รัฐธรรมนูญ	กฎหมายประกอบ
รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2492	
รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2511	
รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2517	
รัฐธรรมนูญ 2534	
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. 253๖	
รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540	ว.ม.ประชามติ พ.ศ. 2541
รัฐธรรมนูญ ฉบับฯ พ.ศ. 254๑	ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง หลักเกณฑ์และ วิธีการดำเนินการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2550
รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550	ว.ม.ประชามติ พ.ศ. 2552
รัฐธรรมนูญ ฉบับฯ พ.ศ. 2557	ว.ม.ประชามติ พ.ศ. 255๑
รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560	ว.ม.ประชามติ พ.ศ. 2564

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 กำหนดเรื่อง
ประชามติไว้ใน 2 มาตราหลัก ซึ่งสะท้อนแนวคิดการปกครองที่
อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน (Popular Sovereignty) และ
ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy)

กรณีที่ต้องทำประชามติตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา 166: คณะรัฐมนตรีอาจขอให้มีการออกเสียงประชามติใน
เรื่องใด ๆ ที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และไม่เกี่ยวกับตัวบุคคล
หรือคณะบุคคล (Discretionary Referendum)

มาตรา 256 (8): ต้องทำประชามติก่อนแก้ไขรัฐธรรมนูญในหมวดสำคัญ ได้แก่ หมวด 1 บททั่วไป หมวด 2
พระมหากษัตริย์ หมวด 15 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องคุณสมบัติผู้ดำรงตำแหน่ง อำนาจอศาล และ
องค์กรอิสระ (Mandatory Referendum)

นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญยังวินิจฉัยเพิ่มเติมว่า การจัดทำรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับต้องผ่านประชามติ
ถึง 3 ครั้ง แม้รัฐธรรมนูญจะไม่ได้บัญญัติไว้ชัดเจน ซึ่งเป็นการขยายความที่สร้างข้อถกเถียงในวงวิชาการ
กฎหมาย

วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ประชามติกับความคุ้มค่าทางการเมือง

ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจและสังคม การจัดประชามติแต่ละครั้งใช้งบประมาณสูงถึง 6,000 ล้านบาท
หากต้องทำประชามติแยกต่างหาก 3 ครั้งตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ จะใช้งบประมาณรวมถึง 18,000
ล้านบาท การแก้ไข พ.ร.บ.ประชามติให้สามารถจัดพร้อมวันเลือกตั้งจึงช่วยประหยัดงบประมาณได้อย่างน้อย
12,000 ล้านบาท

อย่างไรก็ตาม คำถามสำคัญคือ ความคุ้มค่าไม่ได้วัดเพียงตัวเงิน แต่ต้องพิจารณาว่าประชามติสะท้อน
'เจตจำนงที่แท้จริง' ของประชาชนหรือเป็นเพียง 'กลไกทางเทคนิค' ที่ฝ่ายการเมืองใช้สร้างความชอบธรรม
ประชามติ: เครื่องมือประชาธิปไตยหรือการเลี่ยงความรับผิดชอบ?

มีข้อถกเถียงว่าการใช้ประชามติในบางกรณีอาจเป็นวิธีที่ฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติใช้ 'ผลการ
การตัดสินใจที่ยากหรืออ่อนไหวทางการเมืองให้ประชาชนรับผิดชอบ แทนที่จะใช้กลไกตัวแทนตามระบอบ
ประชาธิปไตยแบบตัวแทน

ตารางเปรียบเทียบมุมมองต่อประชามติ

มุมมองเชิงบวก	มุมมองเชิงวิพากษ์
• เป็นการแสดงเจตจำนงโดยตรงของประชาชน	• เป็นการหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบของนักการเมือง
• สร้างความชอบธรรมทางประชาธิปไตย	• ประชาชนอาจขาดข้อมูลที่ครบถ้วนในการตัดสินใจ
• ลดความขัดแย้งทางการเมือง	• อาจถูกชี้นำด้วยอำนาจรัฐหรือสื่อ
• เปิดพื้นที่การมีส่วนร่วมของประชาชน	• ใช้งบประมาณสูงและไม่คุ้มค่า

ประขามติ: กระแสสังคมหรือกลไกทางการเมือง?

ประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณา คือ ผลประขามติสะท้อน 'กระแสความรู้สึกที่แท้จริงของสังคม' หรือ เป็นเพียง 'ผลจากการจัดการทางการเมือง' มีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อการตีความผลประขามติ **บริบทการจัดประขามติ** การจัดภายใต้รัฐบาลทหารหรือประชาธิปไตยให้ผลที่แตกต่างกัน **การเข้าถึงข้อมูล** ประชาชนได้รับข้อมูลที่รอบด้านและเป็นกลางหรือไม่ **เสรีภาพในการแสดงความเห็น** มีพื้นที่ให้ฝ่ายค้านหรือผู้ไม่เห็นด้วยแสดงความเห็นอย่างเต็มที่หรือไม่ **ความซับซ้อนของประเด็น** ประชาชนทั่วไปเข้าใจผลกระทบของการตัดสินใจอย่างแท้จริงหรือไม่

การแก้ไข พ.ร.บ.ประขามติให้จัดพร้อมวันเลือกตั้งอาจช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วม แต่ก็อาจทำให้ประเด็นประขามติถูก 'บดบัง' ด้วยกระแสการเลือกตั้ง หรือประชาชนอาจตัดสินใจตามพรรคการเมืองที่สนับสนุนมากกว่าพิจารณาเนื้อหาอย่างถี่ถ้วน

บทเรียนจากประขามติในอดีต

ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญ 9 ฉบับที่บัญญัติเรื่องประขามติ แต่ใช้จริงเพียง 2 ครั้ง คือประขามติรัฐธรรมนูญ 2550 และ 2560 ทั้งสองครั้งเกิดขึ้นภายใต้รัฐบาลทหาร ซึ่งทำให้เกิดคำถามถึงความชอบธรรม โดยเฉพาะประขามติ 2559 ที่มีผู้มาใช้สิทธิเพียง 59.4% และเห็นชอบ 61.35% หมายความว่า มีเพียง 36.4% ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมดที่เห็นชอบรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

ประขามติแก้รัฐธรรมนูญที่กำลังจะมาถึง

ตามแผนการดำเนินงานปัจจุบัน คาดว่าจะมีการจัดประขามติเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญในวันที่ 29 มีนาคม 2569 พร้อมกับการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งจะเป็นการทดสอบครั้งแรกของ พ.ร.บ.ประขามติฉบับใหม่ ประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณา **ความซับซ้อนของคำถาม** อาจมีคำถามประขามติ 2 คำถาม (ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ) ในบัตรเดียวกับการเลือกตั้ง **การรณรงค์** พรรคการเมืองอาจผูกประเด็นประขามติกับการหาเสียงเลือกตั้ง **ที่มาของ สสร.** ยังเป็นประเด็นถกเถียง

เนื่องจากประชาชนไม่สามารถเลือก สสร. โดยตรง **เกณฑ์ผ่าน** ใช้เสียงข้างมากธรรมดาตามกฎหมายใหม่ **ต้องมีผู้มาใช้สิทธิเกินกึ่งหนึ่ง** การจัดประขามติครั้งนี้จะเป็น 'บทพิสูจน์' ว่ากฎหมายใหม่จะช่วยให้กระบวนการแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นไปอย่างราบรื่น หรือจะสร้างความขัดแย้งใหม่ในสังคม

กลไกการได้มาของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญกับสมาชิกวุฒิสภา

การกำหนดกลไกการได้มาของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) ภายใต้คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ห้ามการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน สะท้อนปัญหาเชิงโครงสร้างที่คล้ายคลึงกับระบบสมาชิกวุฒิสภา (สว.) ซึ่งใช้กลไกการสรรหาและคัดเลือกแบบ "การเลือกกันเอง" ที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางในเรื่องการฮั้วเป็นกลุ่มก้อน การขาดความหลากหลาย และการถูกครอบงำโดยกลุ่มอำนาจ

ความเสี่ยงสำคัญที่พบคือ การสร้างกลไกที่ปราศจากการมีส่วนร่วม
โดยตรงของประชาชนในการคัดเลือกผู้มีอำนาจร่างกฎหมายสูงสุดของ
ประเทศ ซึ่งขัดแย้งกับหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนตามระบอบ
 ประชาธิปไตย การที่ประชาชนต้องตัดสินใจรับหรือปฏิเสธรัฐธรรมนูญที่ร่าง
 โดยบุคคลที่ตนไม่มีส่วนในการเลือก สร้างความขัดแย้งเชิงหลักการและอาจ
 นำไปสู่วิกฤตความชอบธรรมทางการเมือง โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาว่า สสร. มี
 บทบาทสำคัญกว่า สว. อย่างมากในการกำหนดกติกาพื้นฐานของระบบ
 การเมือง

ประเด็นวิกฤตที่ต้องพิจารณาคือความเป็นไปได้ในการเกิด "การฮั้วอย่างเป็นระบบ" ผ่านการควบคุม
 ทางอ้อมด้วยการกำหนดคุณสมบัติที่กีดกันความหลากหลายทางความคิด หรือการใช้เครือข่ายอำนาจในการ
 ครอบงำกระบวนการสรรหา ปรากฏการณ์นี้ไม่เพียงลดทอนคุณภาพของรัฐธรรมนูญที่จะเกิดขึ้น แต่ยังอาจทำ
 ให้กฎหมายสูงสุดของประเทศขาดการยอมรับจากประชาชนส่วนใหญ่ ส่งผลต่อเสถียรภาพทางการเมืองใน
 ระยะยาว

ข้อเสนอในการเพิ่มความชอบธรรม จึงควรมุ่งเน้นการสร้างกลไกทางเลือกที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมี
 ส่วนร่วมในระดับที่มีนัยสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการเสนอชื่อ การมีส่วนร่วมในการคัดกรอง หรือการสร้างระบบ
 ตรวจสอบที่เข้มแข็ง การเน้นคุณสมบัติด้านความเชี่ยวชาญทางวิชาการมากกว่าตำแหน่งทางราชการ และ
 การสร้างความโปร่งใสในทุกขั้นตอน จะช่วยลดความเสี่ยงในการถูกครอบงำโดยกลุ่มผลประโยชน์ อย่างไรก็ตาม
 การแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างนี้อย่างยั่งยืนอาจต้องพิจารณาทบทวนกรอบกติกาที่จำกัดการมีส่วนร่วมของ
 ประชาชนตั้งแต่ต้นทาง

ผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมือง

การลดเกณฑ์การผ่านประชามติจากเสียงข้างมากสองชั้นเป็นเสียงข้างมากธรรมดา อาจส่งผลต่อ
 เสถียรภาพทางการเมืองใน 2 มิติ **มิติเชิงบวก** ทำให้การแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นไปได้ง่ายขึ้น ลดความตึงเครียด
 ทางการเมือง และเปิดทางให้มีการปฏิรูปโครงสร้างทางการเมืองที่จำเป็น **มิติเชิงลบ** อาจทำให้รัฐธรรมนูญที่
 ผ่านการประชามติขาดความชอบธรรมในสายตาของผู้ที่ไม่ได้ออกมาใช้สิทธิ หากมีผู้มาใช้สิทธิน้อย

พลวัตทางการเมืองและท่าทีของพรรคการเมือง

การแก้ไข พ.ร.บ. ประชามติ ครั้งนี้สะท้อนการประนีประนอมทางการเมืองระหว่างพรรคร่วมรัฐบาล
 โดยเฉพาะพรรคประชาชน พรรคเพื่อไทย และพรรคภูมิใจไทย ซึ่งมีจุดยืนต่อการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่แตกต่าง
 กัน แต่สามารถหาจุดร่วมในการผลักดันกฎหมายฉบับนี้ได้

อย่างไรก็ตาม ยังคงมีประเด็นที่ต้องจับตามอง คือการกำหนดที่มาของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ
 (สสร.) ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าประชาชนไม่สามารถเลือกโดยตรงได้ ทำให้อาจเกิดข้อถกเถียงเรื่อง
 ความชอบธรรมในอนาคต

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านความมั่นคง

การเตรียมความพร้อมของหน่วยงานความมั่นคง ควรเตรียมแผนรักษาความปลอดภัยสำหรับการเลือกตั้งและประชามติที่จัดพร้อมกัน เนื่องจากอาจมีความซับซ้อนและความเสี่ยงมากขึ้น

การสร้างการเข้าใจในสังคม ควรมีการสื่อสารสาธารณะอย่างชัดเจนเกี่ยวกับกระบวนการและเงื่อนไขของการประชามติตามกฎหมายใหม่

การติดตามพลวัตทางการเมือง ควรติดตามท่าทีของกลุ่มการเมืองต่างๆ อย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะในช่วงใกล้การประชามติ

การป้องกันข่าวปลอม ควรมีมาตรการป้องกันการเผยแพร่ข้อมูลเท็จเกี่ยวกับการประชามติที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคง

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

พ.ร.บ. ประชามติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2568 ไม่ได้เป็นเพียงการแก้ไขกฎหมายเทคนิค แต่เป็นการปรับเปลี่ยนกติกาสำคัญที่จะกำหนดอนาคตการเมืองไทย การเปิดทางให้จัดประชามติพร้อมวันเลือกตั้งและการลดเกณฑ์การผ่านประชามติสะท้อนความพยายามในการอำนวยความสะดวก แต่ก็เปิดประเด็นถกเถียงใหม่เกี่ยวกับความชอบธรรมและคุณภาพของประชาธิปไตย

คำถามสำคัญที่สังคมไทยต้องตอบ คือ ‘ประชามติควรเป็น ‘เครื่องมือสร้างการมีส่วนร่วมที่แท้จริง’ หรือเป็นเพียง ‘กลไกสร้างความชอบธรรมทางการเมือง’ การที่รัฐธรรมนูญ 2560 กำหนดให้ต้องทำประชามติในหลายกรณี และศาลรัฐธรรมนูญขยายความให้ต้องทำถึง 3 ครั้ง อาจเป็นทั้งการคุ้มครองอำนาจอธิปไตยของประชาชน หรืออาจเป็นการสร้างอุปสรรคต่อการเปลี่ยนแปลง **พัฒนาระบบข้อมูลสาธารณะ** จัดทำแพลตฟอร์มกลางที่นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นประชามติอย่างรอบด้านและเป็นกลาง **ส่งเสริมการศึกษาพลเมือง** เพิ่มความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับกระบวนการประชามติและผลกระทบของการตัดสินใจ **ติดตามประเมินผล** ศึกษาผลกระทบของการใช้ พ.ร.บ. ประชามติฉบับใหม่อย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงในอนาคต **รักษาความเป็นกลาง** หน่วยงานรัฐควรวางตัวเป็นกลางและไม่ใช้ทรัพยากรรัฐในการชี้นำผลประชามติ

ท้ายที่สุด **ความสำเร็จของกระบวนการประชามติไม่ได้อยู่ที่ตัวเลขผลโหวตเท่านั้น แต่อยู่ที่การสร้างกระบวนการที่ประชาชนได้รับข้อมูลอย่างรอบด้าน มีเสรีภาพในการแสดงความเห็น และตัดสินใจด้วยความเข้าใจอย่างแท้จริง** หน่วยงานด้านความมั่นคงจึงควรมุ่งเน้นการรักษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการแสดงเจตจำนงที่แท้จริงของประชาชน มากกว่าการควบคุมผลลัพธ์ทางการเมือง

พ.อ.หญิง จันทิรา นาคบุญนำ

อจ.กก.กม.สมย.วทบ.

เอกสารอ้างอิง

1. บีบีซี นิวส์ ไทย. วิเคราะห์: พ.ร.บ.ประชามติ ฉบับที่ 2 ปลดล็อกแก้รัฐธรรมนูญ หรือ แค่ลดต้นทุน? [อินเทอร์เน็ต]. 23 ตุลาคม 2568 [เข้าถึงเมื่อ 24 ตุลาคม 2568]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.bbc.com/thai/articles/politics-681023>
2. เดอะ สแตนดาร์ด. กกต. ชี้โหมไลน์ เลือกตั้ง 29 มี.ค. 69 พ่วงประชามติ 2 คำถาม ทำได้ ประหยัดงบกว่า 6 พันล้าน [อินเทอร์เน็ต]. 22 ตุลาคม 2568 [เข้าถึงเมื่อ 24 ตุลาคม 2568]. เข้าถึงได้จาก: <https://thestandard.co/ec-timeline-election-referendum-2569/>
3. สมชาย ปรีชาเจริญ. ปัญหาทางกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ: ศึกษาเปรียบเทียบเกณฑ์เสียงข้างมากสองชั้นและเสียงข้างมากธรรมดา. วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2567;53(2):215-40.
4. สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์. ประชามติกับการสร้างความชอบธรรมให้รัฐธรรมนูญ: บทเรียนและข้อท้าทายสำหรับประเทศไทย. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า; 2567.
5. Smith J, Webber L. The Dual Mandate: Costs, Participation, and Political Risk in Combined Elections and Referendums. Electoral Studies. 2024;85:102645.

ท่านสามารถสืบค้นข้อมูลย้อนหลังได้ โดยการสแกน QR Code

